

Nr 252.

Av herr **Johansson, Johan, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för folk- och småskollärare m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 270 till innevarande års riksdag angående lönereglering för folk- och småskollärare föreslås lönerna på visst sätt anpassade efter lästidens längd. De kvinnliga folkskollärarnas löneförmåner äro enligt propositionen desamma som de manliga befattningshavarnas med det undantaget, att folkskollärarinnorna icke kan komma i åtnjutande av lön enligt högsta löneklassen i den lönegrad vari hon vunnit placering.

Enligt förslaget skola, om lästiden uppgår till högst 36 veckor, lärarna vid folkskolan placeras i lönegrad B 15 och vid småskolan i B 7. Överstiger lästiden angivna veckotal men uppgår den ej till 39 veckor skall lönen utgå enligt lönegraderna B 16 och B 8 resp. Och om lästiden är längre än 39 veckor skall lön erhållas enligt lönegraderna B 17 och B 9 resp.

Enligt förslaget fördelas kostnaderna för lärarnas löner mellan stat och kommun på så sätt att kommunen bidrager med det belopp som svarar mot värdet i orten av den bostadsförmån jämte bränsle, som i boställsordningen anges för vederbörande lärarkategori, medan återstoden utgår av statsmedel. Den stundom framförda tanken att kommuner, som beslutat utsträcka lästiden utöver åtta månader, skulle ensamma bekosta ersättningen för lärarnas förlängda tjänstgöring har således icke vunnit beaktande i propositionen.

För vår del hade en reglering av lärarlönerna i huvudsaklig överensstämmelse med den av riksdagsman Hj. Svensson i Grönvik avgivna och till 1936 års lärarlönesakkunnigas betänkande fogade reservationen varit att föredraga. Sålunda anse vi att samtliga manliga folkskollärare bort placeras i lönegrad B 15, de kvinnliga i B 13 och småskollärarna i B 7, samt att den extra ersättningen för en lästid utöver 8 månader bort utgå från vederbörande kommun. Att denna andel av lönen fått betalas av kommunen ha vi funnit så mycket mer angeläget som det i regel torde vara de ekonomiskt bäst ställda kommunerna som införa utökad lästid.

Då Kungl. Maj:t emellertid i propositionen givit sin anslutning till en lönegradsplacering på grundval av lästidens längd och då vi hysa förhoppning om att den sålunda föreslagna ordningen skall åtminstone i någon mån komma att leda till en längre lästid och därmed en förbättrad undervisning å landsbygden anse vi oss kunna biträda förslaget i denna del.

Vår ovan uttalade uppfattning att de manliga folkskollärarna böra erhålla en högre avlöning än de kvinnliga innebär icke något ställningstagande till

den s. k. principen om lika lön för samma arbete. Vi ha ansett att oaktat det nitiska och samvetsgranna arbete de kvinnliga lärarna enligt samstämmiga uttalanden nedlägga, vissa särskilda förhållanden föranleda att deras arbete i allt fall ej kan anses likvärdigt med deras manliga kollegers. Det torde vara en tämligen allmänt utbredd åsikt, att kvinnans krafter äro sådana, att hon icke i uthållighet kan mäta sig med mannen. Ett påtagligt bevis för riktigheten av denna uppfattning synas tillgängliga uppgifter å lärarkårens sjukledighet utgöra, i det ledigheten för de kvinnliga befattningshavarna visar sig vara avsevärt större än för de manliga.

Det göres också ofta gällande att de kvinnliga lärarna torde äga mindre förmåga än de manliga att i de högre klasserna upprätthålla den för undervisningens bästa bedrivande erforderliga ordningen. En följd härav uppgives ha blivit, att de kvinnliga befattningshavarna merendels undervisa i de lägre och de manliga i de högre klasserna. Men då undervisningstiden för de lägre klasserna är kortare, kommer därmed också undervisningstiden i timmar räknat att bliva längre för de manliga befattningshavarna.

Utöver nu åberopade synpunkter innefattande att de kvinnliga lärarnas tjänstgöring ej kan för det allmänna betraktas som fullt likvärdig med de manliga lärarnas synas fullgoda skäl föreligga att icke nu vidtaga någon mera betydande rubbning av förhållandet mellan avlöningsförmånerna för dessa båda lärarkategorier. Man bör nämligen, såsom både 1936 års lärarlönesakkunniga och skolöverstyrelsen framhållit, icke genom något ståndpunktstagande till frågan om relationen mellan manliga och kvinnliga lärares avlöning föregripa 1936 års lönekommittés utredning i ämnet. Sistnämnda förhållande synes oss f. ö. vara av den beskaffenhet att det kan sättas i fråga om icke nämnda utredning bort avvaktas innan regleringen av lärarlönerna företagas.

I anslutning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte bifalla kungl. propositionen nr 270 angående lönereglering för folk- och småskollärare med den ändringen, att lönen till de kvinnliga folkskollärarna skall utgå vid en lästid av högst 36 veckor enligt lönegraden B 13, vid en lästid av mer än 36 men ej 39 veckor enligt lönegraden B 14 och vid en lästid av 39 veckor enligt lönegraden B 15.

Stockholm den 6 april 1937.

Joh. Johansson,
Friggeråker.

Allan Holstenson.

W. Egnell.